

پازار ایرتسی فی ۱۰ جمادی الآخر ۱۳۳۰

وفی ۱۴ مایس ۱۳۳۱ سنه

|| جمعیت علمیة اسلامیہ نك ناشر افکاریدر ||

صاحب امتیاز :	سر محرر :	مدیر مسئول
فاتح مجیزدرساعلمارندن	فاتح مجیز درساعلمارندن	مکتب قضاء معلمارندن
نصوح افندی زاده	توقالدی	کلیسی
مصطفی عاصم	مصطفی صبری	منیر

مندرجات

مدنیة شرعیہ	محمد عاطف	قسم ادبی
علمانك موقعی	ح . حسین	شیخ سنوسینك بیوکلکی
فاسده تبدل سلطنت خبرلری	ابن الرحی	ادبی حقیقتلر :
صانع حقیقی	ابراهم لطفی	قصیده نبوی
تیارولرك اخلاقه تأثیری	علی رضا	لوحه طبعیت
قسم تاریخی	طاهر المولوی	متفرقه
شام فتوحاتی	ابن الرحی	مسابقه من
هند سلطنت ماضیه سی		

اعلان

نسخه سی ۱ غروش

آبونه اجرتی (بوسته اجر نیله برابردر)

ممالك اجنبیه ایچون :
۱۳,۰۰ فرانک
» ۶,۵۰

استانبول وولایات ایچون :
ر سنه لکی ۵۰ غروش
آتی ایلفی ۲۵ »

درج اولن بیان اوراق اعاده ایدلمز

قارئلر مزه

اکثر مقالاته آیات کریمه واحادیث نبویه درج ایدلش بولندیفی نظرا عنباره آلنه رقی رعایت سزلیکده بولنا ادا سی رجاولنور .

[توسیع طباعت] محمد حلمی وشرکاسی عدلیه خانی نومرو ۱۹

بونده کوریورز دور استبداده علمیه وظیفه سنی تمامیہ
ایضا ایدمدی چونکہ امر بالمعروف ، نہی عن المنکر
شرائطندن بریدہ مخاطره وتہلکۃک بولماسیدر مخاطره
زائل ومرتفع اولدنی آندن اعتباراً بو وظیفہ دینیہ
وجودانیہ ایضا ایتک مجبوری باش کوستر . علمیه ،
شونک بونک اندہ آلت منفعت اولیہرق ودیکر فرقہلرک
جریان سیاسیسنہ قائلہرق مستقلاً بر سیاست تعقیب ایتلی
ووطن اسلامی بر دوشمکہ اولدنی کرداب مہلکدن
قورنارمہ ضرف مساعی ایلیدر . بویہ سالم بر بحرای
سیاسی تعقیب ایتدک بوملککت اصلاح اولنہ میہجنی اعتقاد
دندہ یز . زیرا مملکت مزہ شدہ یہ قدر کوریلن فغالرک
منبعی اصل جان آلهجق نقطہ می بوجرای سالدن انحراف
ایدلش اومسیدر دیکرلری ایسہ قفرات قیلندندر .
فاتح درساملرندن دمیر حصارلی

حافظ حسین

— — — — —

(فاسدہ تبدل سلطنت خبرلری)

فاس تاربخندن برنبده :

مولای سلطان حمید یحییٰ نیک جلوسی

خبری مناسبتیہ :

— ❦ —

فاس ومراکش امیراسبقی مولیٰ حسن ۱۳۱۱ سنہ می
ذی الحجہ سنک برنجی کونی وفات ایتش ، رینہ ہنوز ۱۶
یاشندہ کی کنج اوغلی فعال امیدایدلن مولیٰ عبدالعزیزجالس
اومشیدی . سلطان عبد العزیز ایلک سنہلرینی کدرسزجہ
مشکلمسزجہ کچرمش ، بدر واجدادینک تعقیب ایلدنی
سیاستی رہنای حرکت اتحاد ایتشیدی . چوق کچمامش
ایدی کہ طوطدینی مسلکدن انحرافہ فاس سلطنتنہ کندی
رضاسیہ برشرک کتیدی . (مصرلی علی ذکی) . شرک
ذوق سلطنتی اولان بوذات سلطان عبدالعزیز نامنہ اجرای

ارباب علم وعرفانہ تاریخ ملیمزده تصادف ایتک بویہ بر
سیاست حقیرستانہ وعزیمپورانہ کوزل مثالرکوریورز .
سوسولوغ کچین بعض مبالاستنر بزدہ دین ایلہ
سیاستک یکدیگردن تفریق ایدلیس لومندن کال حرارتلہ
بحث ایدرلر . وبو تفریق بیوک بر مؤثر وعامل ترقی
اولہجفی قونفرانسارندہ غزہلرندہ سوبلرلر . بو بویوک بر
وقوفسزقندر . زیرا اسلامیتدہ دین ایلہ سیاست اولہ بر
امتراج کیمیائی ایلہ منترجدر کہ بونلری یکدیگردن تفریقہ
قالقنماق ، اسلامیی اساسندن ہرج ومرج ایتک معادلدر
امور سیاسیہ ومذہبیہ می اک زیادہ لاینتک اولان ممالک
ممالک اسلامیہدر . اسلامیت ، قیصرہ عائد اولانی قیصرہ
اعادہ ایدیکز دستوری وضع ایتش دکلدلر .

الیوم معمول بہ اولان طقسان اوج قانون اساسی
معدلی دیانت اسلامیہدن انحراف ایتدیکنی مناسبت دوشدکہ
تصریح ایتکدہ کرک محاکم شرعیہ وکرک اصول مشورت
ومشروطیتنہ عائد احکامی ہپ اومتبعہ ارجاع ایتدیرمکدہدر
حکومت عثمانیہنک سیاست داخلہ سنک بر قسمی اولان
حقوق مدنیہنک مأخذی کتب شرعیہ اولدنی کی حقوق
جزائیہنک تعزیراتہ عائد موادی ینہ مہما ممکن شرعہ
تقریب ایدلش وادارہ ملکیتہ دائر قوانینک وضعندہ کثرا
سیاست شرعیہ نظر اعتبارہ آئمشدر .

قانون اساسی عثمانی حکومتک دینی دین اسلامدر
دیور دیمک بودآرودہ حرکت ایتک حکومتک وظیفہ سیدر
وبونی تحت مرقبہدہ بولندیرمق صلاحیتی ، حق الک زیادہ
علمایہ توجہ ایدیور . مشروطیتدہ حکومتی اداره ایدنلر
ہر بری برجریان واجتہادسیاسی وطبیعی اطرافندہ طوپلانمش
فرقلردر . ہانکی جریان سیاسی احرار اکثرت ایدرسہ
حکم وغلبہ اونکدر . بز امین ومطمنترکہ بالادہ بر بندہ
اشارت ایلدیکز سیاستہ نوملکت اکثرت عظیمہ می
طرفداردر علما بویہ بر سیاستک اطرافندہ طوپلاعملی
وخلق افکارینی تنویر ایلیدر . ملتک رفاه وسعادتی

وقتی که قرداشلرینک مولای عبدالعزیزدن فک رباطه کندی طرفته میانی حسن ایدنجه آندیده حسن ربطیلرینی بر درجه دها تقویه وترسین ایدمجهک حیاپهه مراجعتدن کندینی آلهمدی .

عثمانیلرک اون تموزده انقلاب یاپهرق شاملی عزتدن نورتولماری مولای عبدالحفیظ ایله قرداشلرینه جسارت ویردی . رؤسای قبائی ذاتا اولجه یاره و عدلیه قادرمیشیدی . برکون جمع ایتدیردیکی عربان ایله سرای سلطانی باصیلدق مولای عبدالعزیز خلع ویرینه سلطان عبدالحفیظک سلطنتی اعلان ایدیلوردی . فاسلیلر عبدالحفیظک سلطنتی اعلان ایله عفو اولمز رجرم ایشیلورلر و عاقبتلری توخیم ایدمجهک اولان یکی مولالرینک جلوسندن ناشی اجرای شادمانی ایلورلوردی .

آرددن بش آی قدر برمدت کچدی . سلطان جدیدک طور مرأیانهسی یواش یواش آکلاشلما باشلادی . کویا یولسز حرکتندن و فسقندن طولانی برشافی عائی ضرب ایتدیر . بیوردی . عالم و می‌الیه عبدالحفیظک طور مرأیانهسی سز مکه کندی وظیفهسی یولنان ابلاغ حقی جامع شریفده ناسه علناً سولش و سلطان ایچون استغفار ایتیشیدی . ایشتهپ قباحتی بوندن عبارت ایدی . امیرک التدهکی تسبیح ، قامچی به تبدل ایتدیکه ، اولجه اهتمام ایله ایفا ایتدیکه وظیفه عبودیتی رینه ده وظیفه (۴) نفسانهسی قائم اولمغه باشلامشدی و عدلرینی چوقدن اونوتمش . علمای اسلامه ، اهالی به عنف ایله معامله ایتراق آلیشمیشیدی . اهلی ددغلیان فکری حسن ایدرا تیز اردوسنده عثمائی ضابطیلرینک ملکتلرینه عودتی امرایش . لکن بواصر حسن تأیر رینه سهو تأثیر حاصل ایتیشیدی .

فرانسه ایله وطنی مشترکاً نه‌حاله کتیردیکی معلوم اولمغه یازمه ده شدت تأیرم مانع اولمقدهدر . یاکیزشونی سولمکه اکتایا ایدمجهک مولای عبدالحفیظ خائن یورکلی ، سولیمسز . یوردی . ملانی سوزم . حشمتی سور جسیم اجنه برسلطاندر . زوالی فاسی بو‌حاله صوقده

سلطنت ایدیوردی . امیر ایسه آوروپادن کتیرتدیکی رفاصلرک ابادی جلوه نمارندن کیجه و کوندوز باده نوش اولمقه اصرار اوقات ایلور ، عبدالعزیز بو عادتق شرقدن اوکره نیوردی . شرقده ، دارالحلافده خلیفه نامنه (شاملی عزت) حکومت سور بیوردی .

امیر عبدالعزیز ترکیه جانبدن کن عثمائی مسافرلری اعزاز و اکرام ایچکی عمرنده اونو تماش . حتی خلای کونی دخی یولده راست کلدیکی برعثانی ضابطنه التفاتی درینگ و آکا محبتی ستر ایدم مامشیدی تبعهسی امیرک سفاهتی کوزلرله کوریورلر . فقط آنهاز فرصتی صور سارهیه ترجیح ایلورلوردی .

امیرک ددرت برادرندن [۱] مولای زین الدین ایله مولای محمد برآردلق قرداشلرینه اجرای نصیحت امیلیه حضورینه کبرمشار و کتیدیکی طریق آتشناکی مفضلاً عرض ایله امیری افتناعه موفق اولمشوردی . حالبوکه قرداشلری حضوردن هنوز چیقما مشار ایدی که رفاصلرک شدت آهنگ طری مرا کس سرای چینلا تیشیدی . عبدالعزیزه جداً نصیحت بوش ایدی . اون نصیحت دکل دوام زم وصلت ایسته بیوردی . بری طرفدن مستعد عصین یولنان مولای عبدالحفیظ اهالی اسلامه قرداشنک عیب و جرملرینی صایور . اگر کندینی سلطان اعلان ایدرلر سه احتیاجات و ترقیات ملکتی در عقب تأمل ایله تشبثات جدیدیه باشلا به جفی واملی آنحق ملک و ملتنگ رفا دحال واستقبالی اولدیفنی مقام وعدده مع القسم فاسیلر دیان ایدیور . آره برده مولای عبدالعزیز عثمایلرله فوقالحد رعایت و محبت ایدرک شمدلک اردوی فاسه عثمائی ضابطی آلدیفنی . ایلورده وزراسنی بیه تکرکردن انتخاب ایدمجهکئی و یقین برزماندهده فاس سلطنتک عثمائی سلطنتنه منقلب اوله جفی سولیه رک فاسلی قرداشلریمیزی بز عثمائی مسلمان قرداشلاری علیه تحریک فکر غضبی اونو تماشیدی .

[۱] عبدالحفیظ . زین الدین . مولای محمد . مولای اکبر

سبب کافدر ظنندیم . شویله که فکر بشر فسیحت آباد
کشاندمکی قوانین بدیعۀ عوالمی ، آیات و بینات قدرتی
سیر و تماشا ایدره درک تعمیق ایلدیکه دائماً اوکنده بر بحر بی
بیان آچیلیر . هر طرف عمان مجهولیت کسلیر . بو عمان
مجهولیتده ایرلدیکه بر درلو نهایتنه ایریشیله من اولان
بوساحده شمع نورانی هدایتدن بالاستغانه (سزیم آیانا
فی الآفاق و فی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق) آیت جلیله .
سنگ منطوق منیفه جنه جناب حقل آفاق وانفسده کو ستردیکی
نظام بدیع اکوانی عجائب و غرائب ملکوتی مشاهده .
مرجودات اره سنده جاری اولان نظام وانتظام تدقیق ،
و بو سایه ده انسانلرک حق و حقیقت صاحبی اوله جقلربی
درک ایلدیه رک - ایدیه جکی جست و جو ایله خالق حقیقینک
موجودیتی استخراجه موفقی اولور .

قاصر الافکار اولانلر ایسه کندیلرینه نور هدایت
ایریشمینجه او عمان مجهولیتی نامتناهی بر نامتناهیملک تعقیب
ایدردر . وله وحیرته ، عظمت و احتشام مکونات اوکنده
عجزلره دوشهرک شایر بر قایلر .

منشأله ارجاع نظره هر شیئک اساسی حقیقه استنتاج
واستکناهاه جایشمش اولسه ایدیلر آنلرده بو خصوصده
کوچلک چکمز لردی .

عجبا ! بو مکونات حقائق بیان ، خالق حقیقینک وجودی
نه صورتله اثبات ایله بیایر ؟ دینلره قارشو درزرکه : اوت
ماهیت مکونات و عوالم ایلده دوعروودن دوعرویه اشتغال ایدن
علوم و فنون اربانک معلومی اولدینی وجهله بو عالمده هیچ
برشی ثابت دکل . بلکه برطاقم قوانین لایتغیره باغلی اولارک
دور ابدی ایشلره هیچ شایرمدان برغایه تکامله دوعرو
ایرلیرلر بو صورتله دورانی فأنات اولدینی کبی (والشمس
تجری الخ . . .) و (وتری الجبال تحسبها . . .) آیات
جلیله سیله دخی ارضک علی الدوام دوران ایلدیکی وشمسکده
کندی محور و محل قرارنده جریان ایتمکده اولدینی مثبتدر .
ایشته چرخ دوران عالمک بو صورتله دوعرویه سی بو چرخ

قدن صکرده دفع اولوب کیدیور . استغنا ایدیور . استغناسی
ده رضاسیله دکل ، کرها و قوعوبولور . بودالا امردوشونه
مامشیدی که فانی تحت اداره سنه آلان فرانسه امیری کندی
بیلدیکنه براقیه جقدی . اولاً (رباط) ه نایباً (یارس) ه
کیتمکده حاضرلنن امیرک اجرای حرکانه مانع اولوق اوزره
فرانسه طرفندن (موسیو رهنیون) تعیین ایلدیشیدی . هر
ایشی کوروب ، ملکیتک استقبالی محو ایشدکن صکره
رباطده جاریله یله ، مادموازلرله تعاطی کاه و صلات ایله ،
وطنکد صوک کونلربی رفاه حیات ایله کیره جیدی . فقط
موفق اوله مدی . عالمی سیله بیله تحت ترصدده بولنیوردی .
اهالینک غلیانی ، تهدید استغنا فرانسه نی قورقوته میوردی .
نهایت استغنا ایتدی . دفع اولدی . لکن وطنی مزارلق
حانه وضع ایشدکن صکره کیدیور .

تلغرافلر . (سلطان حمیدالدین یحی) نامنده کی ذاتک
جلوسنی اخبار ایدیورلر . اگر طوغری ایسه سلطان
جیددن آنجق و آنجق ملتک آمال رفاهیسنی تأمین ایلدینی
تمی ایدرز . بشقه برشی بکه مز . چونکه اولان اولدی ،
بیتن یتدی .

ابن الرحی

صانع حقیق

« یارب ! نهدر ؟ حکمتک هر درلو آنارک
موجود ایکن حالا چکیور سنی تصدیق
ایتمک ایچون درد عسرت بعض فرد بشر
ساجد طور سکا قارشو بعضی خالقک »
بوکارگاه صنع کبریا ده انظار منزه معروض بو نمجه مکونات
و مصنوعاتک ذهان بشره انعکاساتی - خالق حقیقینک
موجودیت وعدم موجودیتی حقیقه خیالاته بشرده حصول
بذیر اولان درلو ، درلو افساهه و ترهاتک قع وازاله سنه